

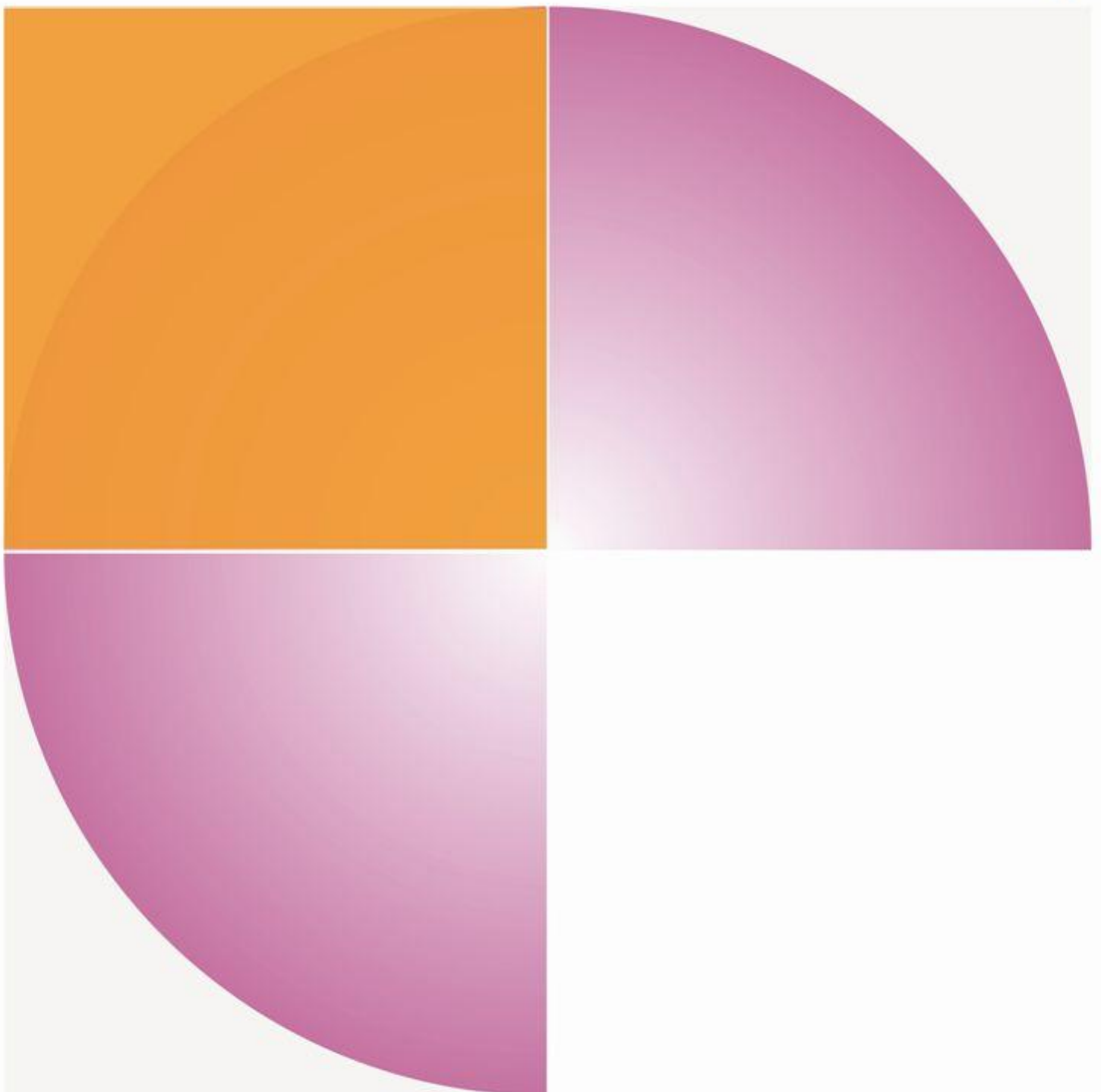
Generiek model voor bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten

Referentiedomeinenmodel GGZ versie 1.00

INFORMATIEVOORZIENING GGZ

Betere zorg
door betere informatie

Generiek model voor bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten

Referentiedomeinenmodel GGZ versie 1.00

INFORMATIEVOORZIENING GGZ

Betere zorg
door betere informatie

Datum 1 maart 2014			
ID Nummer 14001			
Auteurs Steven Ham Ria Snijder Arjan van Dijk Erwin Poppen Peter Kloekke Christiaan Konstapel Huub Rooijackers Jaap Schrieke Fred Smeele	Rivierduinen Lentis Altrecht GGZ Drenthe Arkin Parnassia Groep GGZ Eindhoven GGZ Nederland Nictiz		

Voorwoord

In 2011 is onder de naam 'iGGZ' een samenwerkingsverband gestart in de GGZ-sector op het gebied van informatievoorziening en architectuur. Via een digitale omgeving en via werkconferenties zijn sindsdien kennis, informatie, ervaringen en best practices uitgewisseld op het gebied van informatiearchitectuur in de GGZ. Daarbij werd vastgesteld dat veel GGZ-instellingen individueel invulling proberen te geven aan vergelijkbare vraagstukken op het gebied van informatievoorziening en architectuur en dat bundeling van krachten gewenst is.

Mede geïnspireerd door soortgelijke samenwerkingsverbanden voor ziekenhuizen (iZiekenhuis) en voor de sector Care (iCare) en om te voorkomen dat het wiel meer dan eens wordt uitgevonden is besloten een architectuurwerkgroep te starten, met als doel te komen tot een referentiearchitectuur die de inrichting van de informatievoorziening in GGZ-instellingen ondersteunt. Daarvoor legt dit Referentiedomeinenmodel GGZ (RDG) versie 1.00 een basis. Het RDG is ontwikkeld op basis van praktijkervaringen vanuit verschillende GGZ-instellingen, gebruikmakend van het reeds ontwikkelde Referentiedomeinenmodel ziekenhuizen (RDZ) en Referentiedomeinenmodel Care (RDC). Daarnaast is ook het R-EPD model uit 2009 gehanteerd als referentie.

Het creëren, geaccepteerd krijgen en onderhouden van een architectuur is een ambitieus doel. Met de ontwikkeling van het RDG is een stap gezet om te komen tot een gemeenschappelijke visie op architectuur voor GGZ-instellingen. Het is (en blijft) echter een *referentiearchitectuur*. Ons advies is: pas het met gezond verstand toe en pas het aan uw specifieke doel aan. Herkenbaarheid, eenvoud en bruikbaarheid zijn de belangrijke uitgangspunten van het RDG. Acceptatie van het Referentiemodel is de belangrijkste succesfactor. Het meest gebruikte element, de domeinenplaat, is in PowerPoint beschikbaar.

Wij nodigen u uit om mee te denken over optimalisatie van het model. Het model is een levend model en aan wijzigingen en uitbreidingen onderhevig. Op deze manier wordt het model daadwerkelijk gebruikt als generiek startmodel voor en door de Nederlandse GGZ-instellingen.

Via deze weg willen wij alle auteurs en degenen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van het Referentiedomeinenmodel GGZ hartelijk bedanken voor hun inzet.

Jaap Schrieke, GGZ Nederland
Fred Smeele, Nictiz

Inhoud

Samenvatting	6
Inleiding	7
H-1 Methodiek	9
1.1. Activiteiten, processen en functies	9
1.2. Informatieobjecten	10
1.3. Informatiedomeinen	10
H-2 Referentiedomeinenmodel GGZ	12
2.1. De ontwikkeling van het RDG	12
2.2. Over het RDG	12
2.3. Toelichting op de RDG spreadsheet	18
2.4. RDG als referentie voor procesontwerp	19
2.5. Doorontwikkeling RDG	20
H-3 Toepassingen	21
H-4 Onderhoud van het RDG	23
H-5 Slotwoord	25

Samenvatting

Sinds 2011 bestaat het iGGZ platform. Vanuit dit platform is een werkgroep architectuur opgericht om te komen tot een kader (referentiearchitectuur) dat de informatievoorziening in GGZ-instellingen ondersteunt. Het vaststellen van een generiek model voor informatiedomeinen met bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten in GGZ-instellingen is hierbij een van de belangrijkste speerpunten. Dit generieke model is het 'Referentiedomeinenmodel GGZ' (RDG), dat in dit document beschreven staat.

Het RDG biedt individuele GGZ-instellingen een basis die voor de eigen situatie kan worden uitgebreid en aangepast. Het kan bijvoorbeeld dienen als basis voor sourcingsbeslissingen of als kapstok voor de inrichting het applicatielandschap. Daarnaast kan het toegepast worden op onderwerpen als security, gegevensmanagement, applicatierationalisaties en strategische koersbepaling voor ICT ondersteuning. Hoofdstuk 3 'Toepassingen' gaat nader in op de mogelijkheden voor het gebruik van het Referentiemodel.

Het RDG bestaat uit een spreadsheet en een model, waarbij dit document achtergrondinformatie biedt. De spreadsheet bestaat uit de onderliggende set bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten.

Om het gebruik van RDG te optimaliseren, stellen wij uw vragen, opmerkingen of suggesties op prijs. Het referentiedomeinenmodel kunt u downloaden van de Nictiz-website (zoek op referentiedomeinenmodel GGZ). De contactpersoon bij Nictiz is Fred Smeele. Vragen, opmerkingen of suggesties kunt u mailen naar 'smeele@nictiz.nl', onder vermelding van 'wijzigingsvoorstel RDG'.

Inleiding

Op initiatief van verschillende GGZ-instellingen in Nederland is in 2011 samen met Nictiz het iGGZ platform opgericht. Het doel van het platform is het bieden van een samenwerkingsverband en een kennisplatform voor de GGZ-sector op het gebied van de informatiearchitectuur en informatievoorziening.

Tijdens de iGGZ platformbijeenkomsten is onder de aanwezigen regelmatig geïnventariseerd wat de meest prangende vraagstukken zijn waar de instellingen mee geconfronteerd worden. Het werd duidelijk dat vrijwel alle instellingen in enige vorm met het thema architectuur bezig zijn. Daarbij werd vastgesteld dat de instellingen bovendien ieder individueel een antwoord zoeken voor een (grotendeels) generiek vraagstuk. Namelijk: hoe richt ik de informatievoorziening in binnen mijn GGZ-instelling?

Binnen andere platformen, het platform iZiekenhuis en het platform iCare, zijn de Referentiedomeinenmodellen Ziekenhuizen (RDZ) en Care (RDC) ontwikkeld. Beide modellen worden inmiddels succesvol en veelvuldig gebruikt. Binnen het iGGZ platform werd, als een van de eerste onderwerpen, aangekaart dat er binnen de GGZ-sector ook behoefte is aan een dergelijk generiek inrichtingsmodel voor de bedrijfsactiviteiten en de informatieobjecten, maar dan voor een GGZ-instelling.

Vanuit het iGGZ platform is daarom een werkgroep architectuur opgestart met als doel het in gezamenlijkheid opzetten, geaccepteerd krijgen en onderhouden van een kader ter ondersteuning van de inrichting van de informatievoorziening in de GGZ-instellingen (een basis voor een 'referentiearchitectuur'). Er is gestart met het ontwikkelen van het Referentiedomeinenmodel GGZ. Het is een generiek model, waarmee in dit verband wordt bedoeld: algemeen geldig voor alle GGZ-instellingen en te gebruiken in een individuele GGZ-instelling. Nictiz faciliteert deze werkgroep in het opzetten, geaccepteerd krijgen en onderhouden van de architectuur.

Er zijn vele manieren om de informatiseringsvraag in de GGZ-sector te adresseren. Architectuur is er één van. Het RDG is een eerste stap richting een referentiearchitectuur. Het RDG biedt een begrippenkader dat het administratieve en zorginhoudelijke domein (en andere relevante domeinen) met elkaar verbindt en belanghebbenden in staat stelt die relaties inzichtelijk te maken. Het biedt een eenduidig begrippenkader, helpt bij scopebepaling en het identificeren van relaties en geeft daarmee richting aan strategische en operationele discussies over informatievoorziening.

Doel en doelgroep

Het doel van het RDG is om ondersteuning te bieden aan informatiemanagers, informatiearchitecten, procesontwerpers, beleidsadviseurs en ICT-managers in de Nederlandse GGZ-instellingen bij vraagstukken op het snijvlak van zorg en ICT. Tot de primaire doelgroep van gebruikers van het RDG behoren informatie-architecten uit GGZ-instellingen en (commerciële) partijen die GGZ-instellingen ondersteunen bij de inrichting van de informatievoorziening.

Het Referentiedomeinenmodel GGZ dient als vertrekpunt voor verdere doorontwikkeling richting een volledige referentiearchitectuur voor de sector GGZ.

Dit document presenteert de inhoud en achtergronden van het Referentiedomeinenmodel GGZ. Deze tekst vormt één geheel met de spreadsheet en de presentatie (afbeelding). De spreadsheet bevat meerdere werkbladen, waarin onder andere de onderkende bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten zijn opgenomen met hun naam en omschrijving. Het geheel kan als start worden gebruikt door individuele GGZ-instellingen.

Het RDG kunt u downloaden van de Nictiz-website (zoek op referentiedomeinenmodel GGZ). In hoofdstuk 2 is een volledige opsomming van de producten en onderdelen van het Referentiemodel opgenomen.

Het samenwerkingsverband en het kennisplatform zijn vormgegeven via een digitale omgeving voor het uitwisselen van kennis, informatie en best practices. Daarnaast worden regelmatig platformbijeenkomsten georganiseerd met en voor de platformleden.

De kerngroep bestaat uit negen medewerkers van zeven verschillende GGZ-instellingen in Nederland. De personen en GGZ-instellingen die hebben meegewerkt aan versie 1.00 van het RDG zijn genoemd op het voorblad.

H-1 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft het theoretisch kader en de methodiek die is gebruikt om te komen tot het RDG.

Allereerst wordt het begrip 'Referentiedomeinenmodel GGZ' nader toegelicht:

- referentie: het biedt een gemeenschappelijke basis, die direct toegepast kan worden, maar die desgewenst ook toegespitst kan worden op specifieke situaties in GGZ-instellingen;
- domeinenmodel: dit geeft aan dat het gaat om een model dat bestaat uit (informatie)domeinen;
- GGZ: het heeft betrekking op de informatievoorziening van GGZ-instellingen.

Een model is geen doel op zich. Een model helpt om antwoord te krijgen op vragen voor een specifiek doel. Een model kan bijvoorbeeld als doel hebben om een kapstok te zijn voor de inrichting van het applicatielandschap. Met een model kan de werkelijkheid abstract gemaakt worden door details weg te laten, zodat essentiële kenmerken naar voren komen. Een goed begrip van een model is noodzakelijk voor de optimale toepassing ervan.

Binnen de wereld van informatiearchitectuur en informatieplanning wordt vaak gebruik gemaakt van informatie-domeinen¹. Het RDG bestaat uit informatiedomeinen, waarbij de methodiek om te komen tot informatie-domeinen in overeenstemming is gebracht met begrippen die binnen Archimate² worden gebruikt.

Kennis van de achterliggende methodieken is voor het gebruik van het RDG niet strikt noodzakelijk, maar helpt wel om het begrip te vergroten. De noodzakelijke theoretische basis wordt in dit hoofdstuk behandeld.

Vormgeving van de informatievoorziening begint bij een goed begrip van de essentie van een organisatie. De volgende vragen spelen hierbij een rol:

- Wat is de missie, visie en strategie?
- Welke producten en diensten worden geleverd?
- Welke bedrijfsactiviteiten, bedrijfsprocessen en bedrijfsfuncties zorgen hiervoor?
- Welke informatie is nodig om de bedrijfsactiviteiten uit te kunnen voeren?

Paragraaf 1.1 gaat nader in op de begrippen bedrijfsactiviteit, bedrijfsproces en bedrijfsfunctie. Paragraaf 1.2 bespreekt het begrip informatieobject. Tot slot licht paragraaf 1.3 toe op welke wijze een informatiedomein tot stand komt en gaat deze paragraaf in op de toegevoegde waarde van informatiedomeinen voor de inrichting van de informatievoorziening van een organisatie.

1.1. Activiteiten, processen en functies

Een **bedrijfsactiviteit** is een handeling die (in principe) kan worden toegekend aan één persoon of aan één rol. Een voorbeeld van een bedrijfsactiviteit is het opstellen van een behandelplan of het toedienen van medicatie.

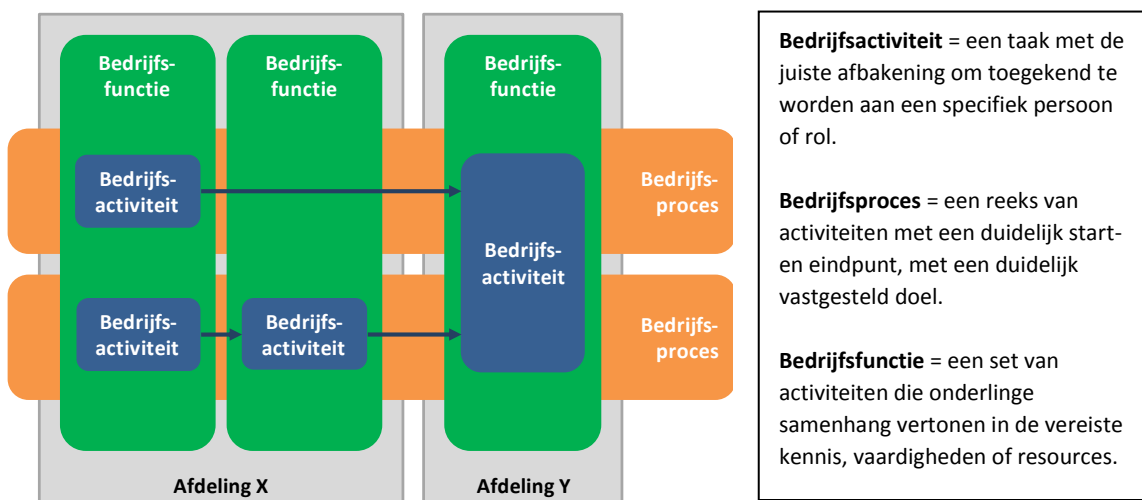
Een **bedrijfsproces** is een reeks van activiteiten, met een duidelijk startpunt, eindpunt en een vooraf gedefinieerd doel. Een voorbeeld van een bedrijfsproces is het intakeproces. In het intakeproces worden diverse bedrijfsactiviteiten (na elkaar) uitgevoerd, zoals het plannen van het intakegesprek, het voorbereiden van het intakegesprek, het uitvoeren van de intake, het vastleggen van de zorgvraag en het opstellen van het intakeverslag.

¹ Zie o.a. www.businessinformatieplanning.nl

² Zie o.a. www.archimate.org

Een **bedrijfsfunctie** is een set van bedrijfsactiviteiten die samenhang vertonen in de daarvoor benodigde kennis, vaardigheden of middelen. Bedrijfsfuncties hebben vaak een meer permanent karakter dan bedrijfsprocessen. Een voorbeeld van een bedrijfsfunctie is verzorging en behandeling. Een bedrijfsfunctie levert een organisatie een uitvoeringsorgaan voor bedrijfsactiviteiten die bijdragen aan een of meerdere bedrijfsprocessen.

Figuur 1 toont de samenhang tussen de drie begrippen.

Figuur 1 – samenhang tussen bedrijfsactiviteit, bedrijfsproces en bedrijfsfunctie.

1.2. Informatieobjecten

Een informatieobject is een eenheid van informatie, die relevant is vanuit het bedrijfsperspectief. Een informatieobject heeft betekenis voor de doelstelling en het functioneren van een organisatie. Een voorbeeld van een informatieobject is een behandelplan.

Informatieobjecten zijn onafhankelijk van fysieke inrichting of implementatie in een organisatie. Ze kunnen wel worden vertaald naar een fysiek model en naar fysieke verschijningsvormen van informatie. Denk hierbij aan tabellen in een database, informatie in een datawarehouse-omgeving en informatie in documenten. Dat betekent dat onderscheid moet worden gemaakt tussen de inhoud van een begrip (iets wat betekenis heeft in de werkelijkheid) en de manifestatie/vorm waarin het wordt opgeslagen of gepresenteerd (papier, digitaal, etiket, ponsplaatje). De manifestatie/vorm blijft buiten beschouwing wanneer gesproken wordt over informatieobjecten.

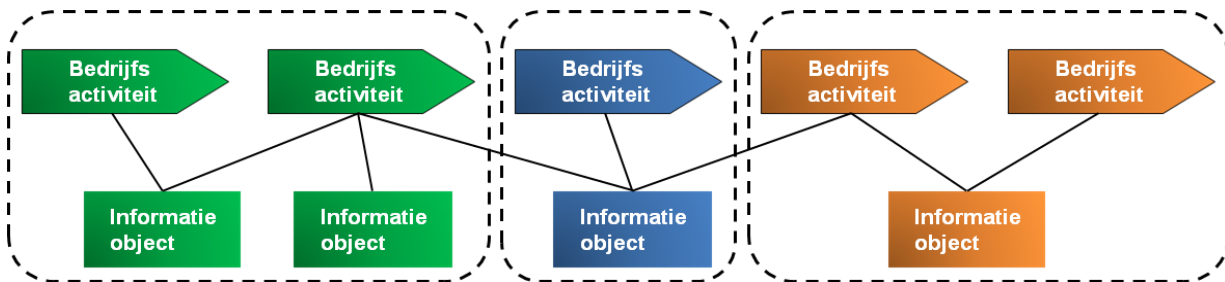
1.3. Informatiedomeinen

Een informatiedomein is een set van bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten, met een maximale samenhang wat betreft de informatie die door de activiteiten wordt geproduceerd en gebruikt. Een informatiedomein wordt gedefinieerd door de bedrijfsactiviteiten die erdoor worden ondersteund en door de informatieobjecten die erin zijn opgenomen.

Door de bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten te clusteren op basis van onderlinge samenhang, wordt bereikt dat informatiedomeinen zoveel mogelijk op zichzelf staan en zo min mogelijk informatieobjecten uit andere domeinen nodig hebben.

Informatiedomeinen vormen logische bouwblokken voor de informatievoorziening van een organisatie en kunnen als basis worden toegepast voor bijvoorbeeld de applicatiearchitectuur. Hiermee kan de informatievoorziening maximaal op de behoeften van de organisatie afgestemd worden. In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op andere toepassingen van informatiedomeinen.

De informatiedomeinen en het hanteren van de in dit hoofdstuk beschreven methodiek gaat uit van het modelleren van de werkelijkheid. De werkelijkheid is echter zelden zo 'strak' georganiseerd als kan worden gemodelleerd. Daarom is in het RDG soms sprake van pragmatische keuzes om de toepasbaarheid en herkenbaarheid van het model voor de praktijk te vergroten.

Figuur 2 – Samenhang tussen informatiedomeinen, bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten.

H-2 Referentiedomeinenmodel GGZ

Het Referentiedomeinenmodel GGZ bestaat uit de volgende onderdelen:

- Dit beschrijvend document (Referentiedomeinenmodel GGZ versie 1.00).
- Een presentatieweergave van het RDG (Presentatie Referentiedomeinenmodel GGZ versie 1.00).
- Een spreadsheet (Spreadsheet Referentiedomeinenmodel GGZ versie 1.00) met de volgende werkbladen:
 - Matrix met bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten die zijn geclusterd tot informatiedomeinen.
 - Begrippenkader: een lijst met informatieobjecten en bedrijfsactiviteiten met een omschrijving.

Dit hoofdstuk bevat een toelichting op het Referentiedomeinenmodel GGZ.

2.1. De ontwikkeling van het RDG

Uitgangspunt voor het RDG versie 1.00 was het Referentiedomeinenmodel Ziekenhuizen versie 2 (RDZ) en het Referentiedomeinenmodel Care versie 1 (RDC).

Er is gekozen voor een pragmatische aanpak. Het RDZ en RDC zijn zoveel mogelijk overgenomen, behalve daar waar aanpassing nodig was om het model toepasbaar te maken voor GGZ-instellingen (met name in de informatiedomeinen betrekking hebbend op de primaire zorg).

Het RDG is tot stand gekomen tijdens diverse workshops met verschillende GGZ-instellingen. Tijdens de workshops is vanuit de informatiedomeinen, bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten uit zowel het RDZ als het RDC de vertaling gemaakt naar herkenbare onderdelen voor GGZ-instellingen. Bij de totstandkoming van het RDG is de acceptatie door de sector (GGZ-instellingen) als belangrijkste succesfactor gezien. Om die reden is veel tijd besteed aan het opzetten van het RDG met een kerngroep van GGZ-instellingen en het toetsen in de praktijk. Daarnaast heeft er afstemming plaats gevonden met GGZ Nederland.

2.2. Over het RDG

In versie 1.00 van het RDG zijn zowel de primaire zorg, als de overige ondersteunende domeinen in kaart gebracht. De domeinen in de zorg zijn voor een belangrijk deel specifiek voor de GGZ-sector. De overige domeinen zijn grotendeels generiek en ongewijzigd overgenomen uit het RDZ en het RDC (op kleine aanpassingen van terminologie na).

Belangrijke uitgangspunten voor versie 1.00 zijn:

- herkenbaarheid binnen de GGZ-instellingen;
- zorg voor en met de patiënt voorop;
- oog voor (nieuwe) ontwikkelingen.

Het RDG is een referentiemodel. Gebruik het, pas het toe en pas het aan, aan de specifieke situatie en het doel van de betreffende GGZ-instelling.

Het RDG is een:

- referentieoverzicht van domeinen, bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten van een GGZ-instelling;
- basis, vertrekpunt, hulpmiddel en referentie;
- communicatiemiddel voor vraagstukken op het snijvlak van zorg, informatievoorziening en ICT.

Het RDG is geen:

- volledige uitgewerkte en gestandaardiseerde referentiearchitectuur voor GGZ-instellingen;
- dictaat voor GGZ-instellingen;
- organisatieplaatje;
- uitgewerkt procesmodel voor GGZ-instellingen;
- EPD-specificatie;
- technisch document, alleen bestemd voor ICT'ers en/of IT-architecten.

Op de volgende bladzijde is de communicatieplaat van het RDG versie 1.00 opgenomen. Dit model is ook apart in presentatievorm (PowerPoint) beschikbaar.

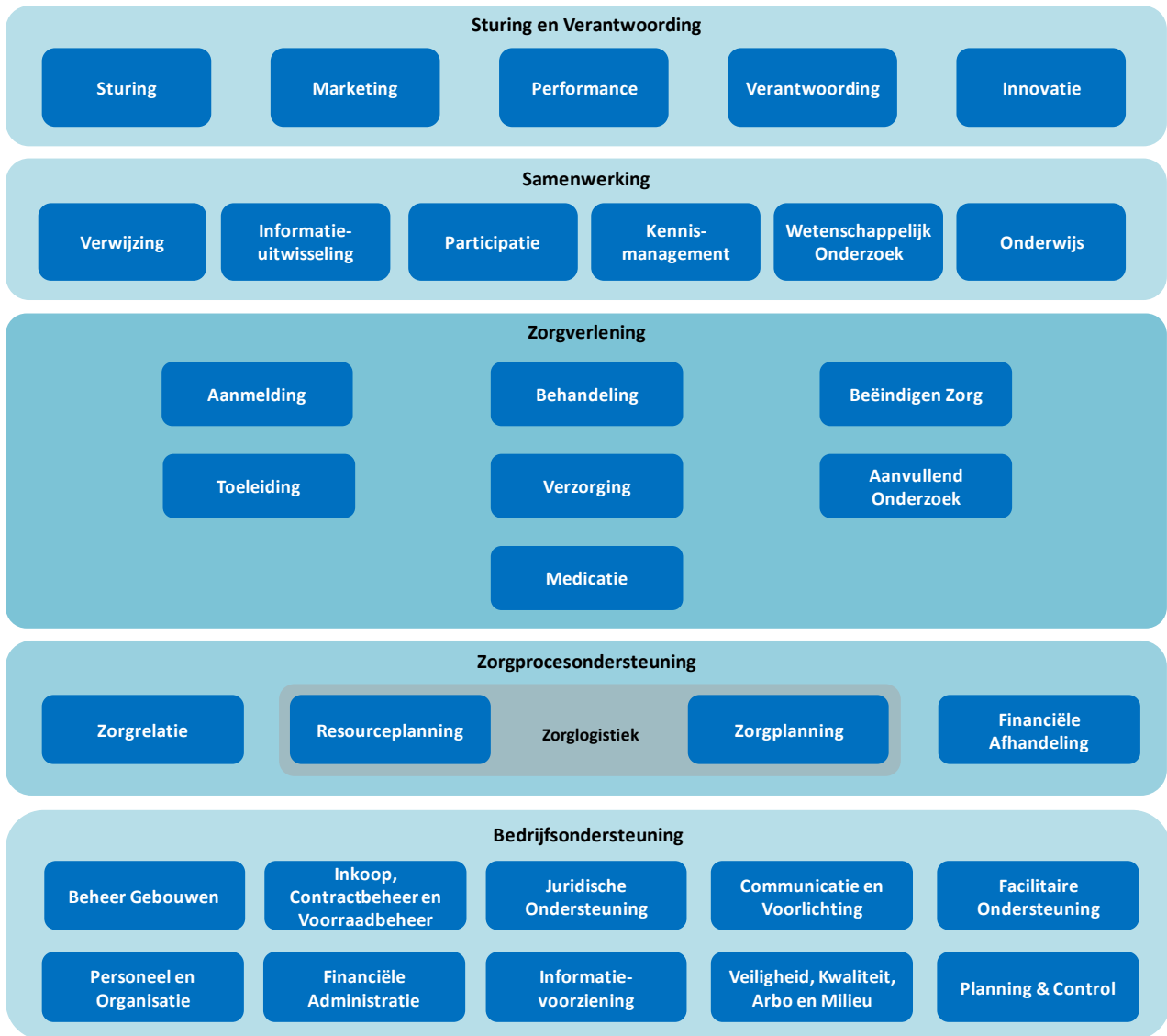
In de spreadsheet komt naar voren welke bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten onderdeel zijn van een domein. De domeinen zijn geaggregeerd in maximaal twee niveaus. Het tabblad 'RDG bedrijfsactiviteiten' geeft per domein de activiteiten en een definitie van de activiteiten weer. In het tabblad 'RDG informatieobjecten' staan de informatieobjecten met een definitie benoemd.

De domeinen

Elk domein bevat bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten. Per domein zijn de voornaamste bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten opgenomen.

Bedrijfsactiviteiten hebben vaak ook een registratiecomponent. Zo is het registreren van de anamnese een registratieactiviteit binnen de bedrijfsactiviteit 'afnemen anamnese'. Registratieactiviteiten zijn dus een onderdeel (en soms bijna gelijk) aan een bedrijfsactiviteit.

De informatieobjecten zijn vormloos beschreven. Dus geen brieven, documenten, dossiers of berichten. Dit zijn immers bepaalde 'transportmiddelen' en informatieafhankelijk van het doel en specifieke implementaties.

Figuur 3 – Hoofdplaat RDG versie 1.00

In de volgende beschrijving van de domeinen volstaan we met een algemene beschrijving per domein. In de spreadsheet is ook een omschrijving van de activiteiten en objecten opgenomen.

STURING en VERANTWOORDING

Binnen *Sturing en Verantwoording* vallen de domeinen Sturing, Performance, Verantwoording, Marketing en Innovatie. Het betreft hier niet alleen de strategische sturing en verantwoording vanuit het hoger management, maar ook de sturing en verantwoording op tactisch en operationeel niveau.

Sturing

Dit domein bevat de activiteiten voor het bepalen van de missie, visie, strategie en beleid van de organisatie, inclusief de inrichting en de beheersing hiervan.

Performance

Dit domein bevat de activiteiten die betrekking hebben op het maken, meten en sturen op performance indicatoren.

Verantwoording

Dit domein bevat de activiteiten gericht op de verantwoording van de organisatie aan de omgeving.

Marketing

Dit domein bevat de activiteiten die nodig zijn voor optimale afstemming tussen vraag en aanbod.

Innovatie

Dit domein bevat de activiteiten voor het ontwikkelen van bestaande en nieuwe dienstverlening.

SAMENWERKING

Binnen *Samenwerking* vallen de domeinen Participatie, Informatie-uitwisseling, Verwijzing, Kennismanagement, Wetenschappelijk onderzoek en Onderwijs. Samenwerking vindt over de domeinen heen plaats, bijvoorbeeld tussen zorg, onderwijs en onderzoek, maar ook bij verwijzing en uitwisseling met andere zorginstaties en zorgverlener. Samenwerking kent daarnaast ook zijn eigen specifieke activiteiten en informatieobjecten, denk bijvoorbeeld aan zelfmanagement(informatie). Samenwerking sluit ook goed aan bij nieuwe ontwikkelingen zoals Zorg 2.0, eHealth, interoperabiliteit en noodzaak voor samenwerking, uitwisseling en verbinding.

Participatie

Dit domein bevat de activiteiten die nodig zijn voor de participatie van de patiënt bij zijn eigen zorgproces.

Informatie-uitwisseling

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van uitwisseling van zorginformatie met externe zorgverleners (excl. verwijzingen).

Verwijzing

Dit domein bevat de activiteiten voor verwijzingen van en naar andere zorgverleners.

Kennismanagement

Dit domein bevat de activiteiten die nodig zijn voor managen van de informatie-uitwisseling tussen kennisaanbieder en kennisvrager.

Wetenschappelijk onderzoek

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van wetenschappelijk onderzoek.

Onderwijs

Dit domein bevat de activiteiten die gericht zijn op het aanbieden van onderwijs.

ZORGVERLENING

Binnen Zorgverlening vallen de domeinen waarbinnen de zorg geleverd wordt. Onder Zorgverlening vallen de domeinen Aanmelding, Toeleiding, Behandeling, Verzorging, Medicatie, Beëindigen zorg en Aanvullend onderzoek. Alle domeinen die met planning en logistiek van zorg te maken hebben hun eigen hoofddomein gekregen.

Aanmelding

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van de aanmelding van (nieuwe) patiënten, doorverwezen door een erkende verwijzer.

Toeleiding

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het bepalen van de noodzakelijke zorg op basis van een gestelde diagnose en de vaststelling daarvan in de vorm van een behandelplan.

Behandeling

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het uitvoeren, meten en bijstellen van de behandeling(en) en begeleiding van de patiënt daarbij.

Verzorging

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het verzorgen van de patiënt en het bieden van zorgondersteunende (klinische) diensten.

Medicatie

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het voorschrijven, bereiden en toedienen van medicatie, alsmede het bewaken van medicatiegebruik.

Beëindigen zorg

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het beëindigen van de zorgrelatie en afsluiten van de behandeling door ontslag en/of overdracht in de keten.

Aanvullend onderzoek

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het doen van intern of extern aanvullend onderzoek ten behoeve van toeleiding of behandeling van de patiënt.

ZORGPROCESONDERSTEUNING

Binnen Zorgprocesondersteuning vallen de domeinen die ondersteunend zijn aan het zorgproces. Dit zijn Zorgplanning, Resourceplanning, Zorgrelatie en Financiële afhandeling

Zorgplanning

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het vastleggen van afspraken en planning van de zorgverlening aan patiënten.

Resourceplanning

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het plannen van de inzet van personeel en locaties.

Zorgrelaties

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het identificeren, vastleggen en onderhouden van zorgrelaties, inclusief zorgverleners en financiers.

Financiële afhandeling

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het registreren van behandelactiviteiten (DBC's) en zorgverlening, ten behoeve van de facturering van de zorg.

BEDRIJFSONDERSTEUNING

Binnen bedrijfsondersteuning vallen de domeinen die ondersteunend zijn aan het bedrijfs(zorg)proces. Deze zijn onderverdeeld in Beheer gebouwen, Inkoop, contractbeheer en voorraadbeheer, Personeel en organisatie, Juridische ondersteuning, Financiële administratie, Veiligheid, kwaliteit, arbo en milieu, Communicatie en voorlichting, Informatievoorziening, Planning & control en Facilitaire ondersteuning .

Beheer gebouwen

Dit domein bevat de activiteiten met betrekking tot het beheren en exploiteren van gebouwen.

Inkoop, contractbeheer en voorraadbeheer

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van inkoop, contractuele afspraken en goederenlogistiek.

Personeel en organisatie

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van het personeelsbeheer.

Juridische ondersteuning

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van juridisch advies, ondersteuning en beleid.

Financiële administratie

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van de financiële administratie van de organisatie.

Kwaliteit, veiligheid, arbo en milieu

Activiteiten met betrekking tot het bewaken en optimaliseren van Veiligheid, kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieuaspecten binnen de organisatie.

Communicatie en voorlichting

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van communicatie met en voorlichting aan patiënten, bezoekers en zorgprofessionals.

Informatievoorziening

Dit domein bevat de activiteiten op het gebied van het beheren van de informatiehuishouding van de organisatie, inclusief ICT voorzieningen.

Planning & control

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van het ondersteunen van de periodieke interne verantwoording.

Facilitaire ondersteuning

Dit domein bevat de activiteiten ten behoeve van de facilitaire ondersteuning van de organisatie.

2.3. Toelichting op de RDG spreadsheet

De spreadsheet bestaat uit twee tabbladen:

1. RDG Bedrijfsactiviteiten;
2. RDG Informatieobjecten.

Voor de beschrijving van bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten is gebruik gemaakt van drie bronnen.

1. Documentatie die beschikbaar is vanuit deelnemende GGZ-instellingen, zoals ontwerpdocumenten, datamodellen en handleidingen voor (deel)systemen.
2. Definities en gebruikte termen binnen de infrastructuur voor zorgcommunicatie (AORTA).
3. Informatie die is gebruikt in het RDZ en RDC.

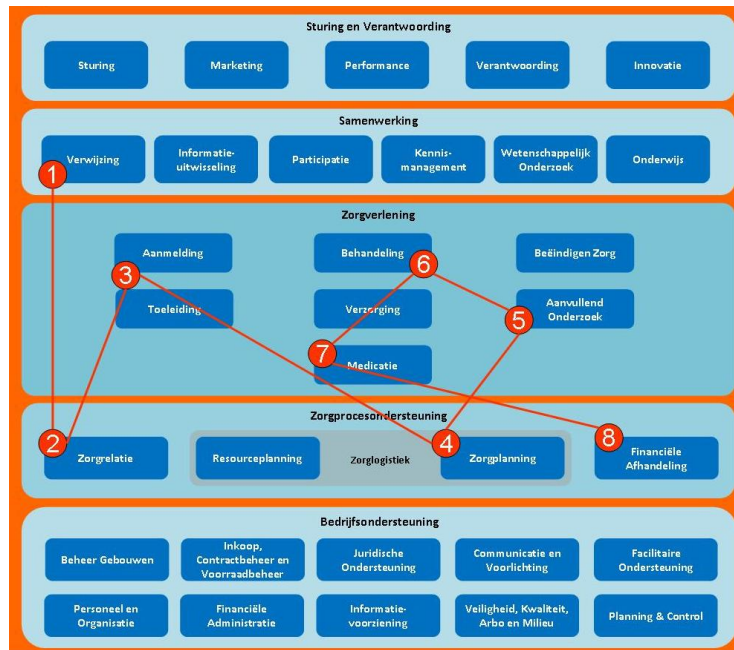
Het doel van deze beschrijving is om toe te lichten wat in het RDG onder de bedrijfsactiviteit of het informatie-object wordt verstaan. Het is niet bedoeld als de enige juiste omschrijving. Herkenbaar taalgebruik verkiezen we boven formeel taalgebruik.

Bij de spreadsheet geven we nog een expliciete toelichting: de bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten bevatten niet de enige en de volledige waarheid, maar zijn een interpretatie om de domeinen te kunnen bepalen.

2.4. RDG als referentie voor procesontwerp

De domeinen vormen de logische bouwblokken van de informatievoorziening, ter ondersteuning van de bedrijfsprocessen. De domeinen bestaan uit (samenhangende) bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten. Processen maken gebruik van de activiteiten en objecten binnen de domeinen.

Dit is gevisualiseerd door de rode lijn in figuur 4, op de volgende pagina. Een willekeurig zorgproces maakt gebruik van de informatie en functies (bedrijfsactiviteiten) uit de domeinen.

Figuur 4 – Een proces maakt gebruik van de bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten binnen de domeinen.

Hoewel het RDG een domeinenmodel is en geen procesmodel kunnen de bedrijfsactiviteiten, informatieobjecten en de domeinen toch gebruikt worden als startpunt en referentie voor het procesontwerp. Bedenk daarbij dat afhankelijk van de gewenste granulariteit verdere detaillering van de activiteiten en objecten nodig kan zijn.

2.5. Doorontwikkeling RDG

De doorontwikkeling van het RDG zal na versie 1.00 vooral bepaald worden door de ervaringen en feedback bij de toepassing van het RDG, aangevuld vanuit het onderhoudsproces. Het onderhoudsproces van het RDZ is beschreven in hoofdstuk 4. Dit onderhoudsproces is toepasbaar voor het RDG, maar vereist commitment van de GGZ-sector.

Bij voldoende belangstelling, draagvlak, betrokkenheid en bereidwilligheid vanuit de GGZ-instellingen kan het RDG uitgroeien tot een 'volwassen' referentiearchitectuur voor de GGZ-instellingen. Naast een referentielaag voor domeinen kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan:

- uitwerking business services in een dienstportfoliolaag;
- uitwerken applicatieservices in een applicatiefunctielaag;
- referentiebibliotheek van principes voor de RDG-domeinen;

Zoals eerder aangegeven sluit het RDG aan bij de doorontwikkeling van het RDZ. Dit zorgt voor verbreding van de toepasbaarheid van (delen van) dit model naar de GGZ-sector.

H-3 Toepassingen

Het RDG kan op diverse manieren worden gebruikt. Dit hoofdstuk geeft suggesties en voorbeelden van mogelijke toepassingen.

Startpunt voor de architectuur in een GGZ-instelling

Het Referentiemodel kan dienen als startpunt voor GGZ-instellingen die architectuur als hulpmiddel willen gaan gebruiken bij het vormgeven van hun informatievoorziening. Het kan met name een hulpmiddel zijn voor GGZ-instellingen die nog niet of zeer beperkt onder architectuur werken. Architectuur begint immers altijd, of zou altijd moeten beginnen, bij inzicht in de GGZ-instelling als bedrijf en inzicht in de zorgprocessen.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Het model kan als basis dienen voor de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (TVB's) voor beheer en informatiemanagement. Op het gebied van informatie zijn de domeinen relatief onafhankelijk van elkaar. Hierdoor zijn de TVB's voor bijvoorbeeld het beheer van informatiedefinities of het beheer van applicaties die binnen een bepaald domein vallen eenduidig te beleggen.

Basis voor sourcingsbeslissingen

Belangrijke eigenschappen van het RDG zijn dat domeinen zo min mogelijk koppelingen met elkaar hebben en dat domeinen duidelijk zijn afgebakend. Dankzij deze eigenschappen kunnen domeinen een goede basis vormen voor te nemen sourcingsbeslissingen. Zo kunnen bijvoorbeeld de activiteiten die in domein X vallen cruciaal zijn voor het onderscheidend vermogen van een GGZ-instelling. Om deze reden kan worden besloten om domein X volledig in eigen beheer te houden en om in dit domein te werken met maatwerksoftware.

Inzicht in performance van IT

Wanneer een GGZ-instelling inzicht wil krijgen in de toestand van haar applicatielandschap, in de mate waarin applicaties voldoen aan verwachtingen van gebruikers en in de kosten die hiervoor worden gemaakt, kan het erg verhelderend zijn om middels het RDG inzicht te verkrijgen op het niveau van domeinen.

Gemeenschappelijke vocabulaire

Door te communiceren in termen van het referentiemodel kunnen betrokkenen binnen en buiten de GGZ-instelling elkaar sneller en beter begrijpen. Hierdoor worden misverstanden voorkomen en wordt de communicatie effectiever en efficiënter. De begrippen bedrijfsactiviteiten en informatieobjecten die zijn gebruikt in het referentiemodel zijn gedefinieerd in de spreadsheet. De informatiedomeinen zelf zijn gedefinieerd in termen van de bedrijfsactiviteiten die ze ondersteunen en in termen van de informatieobjecten die eraan zijn toegekend.

Kapstok voor inrichting applicatielandschap

De eigenschappen van het RDG zijn uitermate geschikt om te gebruiken bij keuzes met betrekking tot de inrichting van het applicatielandschap. Het ideale landschap volgt daarbij de domeinindeling van het Referentiemodel. Het RDG kan bijvoorbeeld gebruikt worden om ontbrekende stukken of juist dubbelingen in het applicatielandschap te identificeren. De inrichting van het applicatielandschap zou opgehangen kunnen worden aan de domeinen van het RDG.

Op punten waar bestaande of nieuw te realiseren applicaties afwijken van deze modulaire indeling en domeingrenzen door applicaties worden overschreden, kan vervolgens een geïnformeerde en beargumenteerde beslissing worden genomen over het al dan niet afwijken van de ideale situatie.

Definitie van IT-roadmaps en projectkalenders

Wanneer een GGZ-instelling een grootschalig (IT)-verandertraject inzet, kan het RDG worden gebruikt. Het ondersteunt bij het kiezen van de volgorde van de aan te pakken applicaties of juist bij het bepalen of applicaties moeten worden vervangen, uitgeschakeld of aangepast. Door projecten of een roadmap te 'mappen' op het referentiedomeinenmodel verkrijgt men inzicht in welke delen van de GGZ-instelling op welk moment worden geraakt.

GGZ-instelling en IT-alignment

Het RDG biedt een bril waardoor een bestuurder vanuit een bedrijfsperspectief naar het applicatielandschap kan kijken. Zo krijgt de bestuurder een overzicht van welke delen van het instellingsproces door welke applicaties worden ondersteund. Omgekeerd geldt ook dat het referentiemodel de IT-afdeling inzicht geeft in de essentie van het organisatieproces. Door te borgen dat de domeinindeling daadwerkelijk 'past' bij de GGZ-instelling en ook strategische doelen van de GGZ-instelling goed op het referentiemodel kunnen worden afgebeeld, levert het een belangrijke bijdrage aan de toepassing van IT binnen de GGZ-instelling.

BIV-classificatie voor de NEN7510

De NEN7510 (norm voor informatiebeveiliging in de zorg) schrijft voor dat de informatievoorziening is geclassificeerd en dat er eisen zijn gesteld aan de informatievoorziening met betrekking tot beschikbaarheid (B), integriteit (I) en vertrouwelijkheid (V). Deze eisen worden gesteld vanuit de zorg en vanuit een bedrijfsperspectief. Informatiedomeinen zijn geschikt om als raamwerk te dienen voor beveiligingseisen, want in de domeinen komt het gebruik (activiteiten) en de informatie bij elkaar. Wanneer de BIV-eisen van de domeinen zijn bepaald, dan gelden deze eisen ook voor de applicaties en gegevensverzamelingen binnen deze domeinen.

H-4 Onderhoud van het RDG

Met het publiceren en daardoor openbaar stellen van versie 1.00 van het RDG, inclusief bijlagen, ontstaat de noodzaak om een onderhoudsproces in te richten. Dit hoofdstuk beschrijft het onderhoudsproces.

De onderhoudsprocedure onderscheidt de volgende rollen.

- **Gebruiker:** de persoon of organisatie, die het referentiemodel gebruikt en een verzoek tot wijziging of uitbreiding indient.
- **Beheerder:** de functioneel beheerder van het referentiemodel. Indien een verzoek een wijziging met impact betreft, kan de beheerder naast het registreren van het verzoek ook resources beschikbaar stellen. Daarnaast stelt de beheerder, in overleg met het reviewteam, een nieuwe versie samen uit goedgekeurde en doorgevoerde wijzigingsverzoeken en uitbreidingen. Hij stelt deze na goedkeuring door de goedkeuringsvergadering beschikbaar aan de gebruikers.
- **Reviewteam:** het team van vertegenwoordigers uit de GGZ-instellingen en andere gebruikers, dat de volgende taken heeft:
 - beoordelen van een wijzigings- of uitbreidingsverzoek;
 - beoordelen van de impact daarvan;
 - inschatten en, na doorvoering van een wijzigings- of uitbreidingsverzoek, het eindresultaat beoordelen en goedkeuren.
- **Resources:** middelen die nodig zijn om een wijziging of een uitbreiding van het RDG te realiseren. Deze middelen worden door de beheerder ter beschikking gesteld.
- **Goedkeuringsvergadering:** de vergadering die een bundeling van wijzigingsverzoeken (inclusief uitbreidingen) voor een nieuwe versie van het RDG formeel goedkeurt. De beheerder stelt de bundeling tot een nieuwe versie samen en levert deze ter goedkeuring aan. Na goedkeuring wordt de nieuwe versie ter beschikking gesteld aan gebruikers.

Initiëren van een wijzigingsverzoek

Elke gebruiker van het RDG kan een wijzigings- of uitbreidingsverzoek indienen dat betrekking heeft op de bestaande indelingen in informatiedomeinen, onderkende informatieobjecten en bedrijfsactiviteiten, inclusief definities. Dit kan door een mail te sturen met het voorstel aan de contactpersoon bij Nictiz – de heer Fred Smeele (smeele@nictiz.nl) – onder vermelding van ‘wijzigingsvoorstel RDG’. Ook de afbeeldingen die bij het RDG behoren vallen onder het onderhoudsproces. Indien het wijzigings- of uitbreidingsverzoek niet voldoende is gedefinieerd of omschreven naar het oordeel van de beheerder, wordt aanvulling gevraagd aan de gebruiker die het verzoek heeft ingediend. De beheerder legt van elk wijzigings- of uitbreidingsverzoek een aantal gegevens vast voor het managen van de procedure.

Reviewen en goedkeuren van een wijzigingsverzoek

Elk wijzigingsverzoek wordt gereviewd en goedgekeurd, afgekeurd of aangehouden door het reviewteam. Bij wijzigingen met impact wordt in de beoordeling meegenomen of de noodzakelijke resources (uren, budget) beschikbaar zijn. De beheerder stelt de middelen ter beschikking, die nodig zijn om de wijzigingen of uitbreidingen met impact door te voeren. Na afloop van het doorvoeren (uitvoeren) van deze wijzigingen of toevoegingen met impact beoordeelt het reviewteam opnieuw het resultaat.

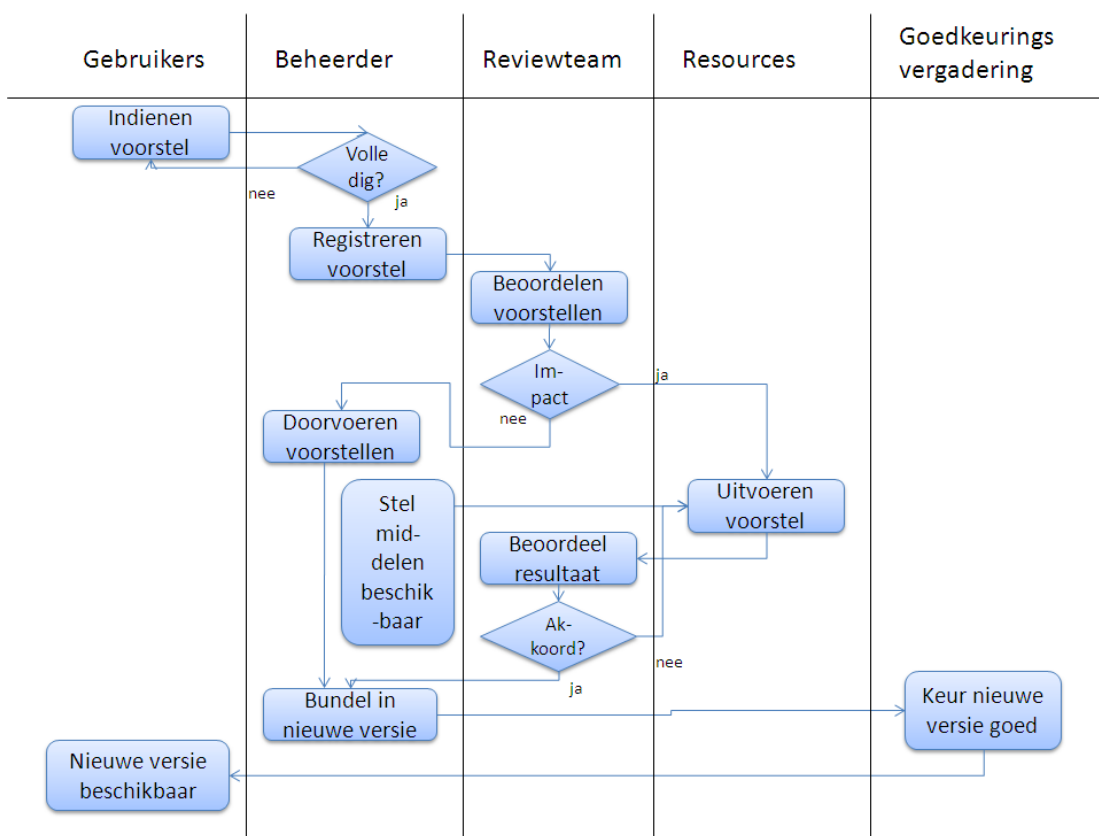
Publiceren nieuwe versie

De beheerder bundelt uiteindelijk goedgekeurde en doorgevoerde wijzigingsverzoeken in een nieuwe versie van het RDG. Bij de nummering van de versies wordt het volgende onderscheid gemaakt.

- Een hoofdversie, aangeduid met het nummer voor de punt. Het publiceren van een nieuwe hoofdversie gebeurt alleen bij een zeer omvangrijke wijziging of uitbreiding.
- Een subversie, aangeduid met de cijfers in het versienummer na de punt. Het publiceren van een nieuwe subversie gebeurt naar verwachting enkele keren per jaar en betreft kleine wijzigingen of uitbreidingen.

De goedkeuringsvergadering keurt de nieuwe versie formeel goed. Na goedkeuring van deze vergadering publiceert de beheerder de nieuwe versie op de website van Nictiz.

In onderstaand schema staat het verloop van wijzigingen, reviews, goedkeuren en publiceren van een nieuwe versie weergegeven.

Figuur 5 - schema verloop van wijzigingen, reviews, goedkeuren en publiceren van een nieuwe versie.

H-5 Slotwoord

Met de publicatie van versie 1.00 van het RDG is een stap gezet naar een bruikbare en geaccepteerde basis voor een referentiearchitectuur in de GGZ-sector. Het succes van het referentiedomeinenmodel zal nu vooral afhangen van de acceptatie en het gebruik in de praktijk. Om die reden is het onderhoudsproces vanaf het moment van publiceren beschikbaar. Wij nodigen gebruikers van het RDG van harte uit om mee te denken en bij te dragen aan verdere optimalisatie van het referentiedomeinenmodel. Na publicatie van versie 1.0 benaderen wij de primaire doelgroep van gebruikers om het RDG te bespreken en het gebruik te stimuleren.

Het is nu aan de GGZ-sector om het RDG te gebruiken, toe te passen en vervolgens wijzigingen, verbeteringen en uitbreidingen te formuleren en in te brengen. Want het Referentiedomeinenmodel is vooral van, voor en door de GGZ-sector. Wij helpen u graag als u hier vragen over heeft en gaan graag met u in gesprek over suggesties ter aanvulling of verbetering.

Nictiz

Postbus 19121
2500 CC Den Haag
Oude Middenweg 55
2491 AC Den Haag

T 070 - 317 34 50
info@nictiz.nl
www.nictiz.nl